

Ve Sklářské Porebě vyznačili unikátní stezku

Kdo o druhé květnové neděli zavítal do Sklářské Poreby, mohl potkat zvláštní průvod čítající na dvě stovky osob. Někteří z účastníků byli oděni do červených kuteň, jiní nesli hesla typu „Valoni všech zemí, spojte se ve Sklářské Porebě“, občas zazněl zvuk obřího bubnu Sudetského bratrstva valonského. Konala se zde slavnost otevření nové naučné stezky nazvané Szlak waloński, čili Vlašská nebo Valonská cesta.

Vlchy byli u nás nazýváni cizinci, kteří již v 15. století pátrali v Jizerských horách a Krkonoších po vzácných kovech, drahých kamenech a jiném nerostném bohatství. Z české strany hor je známe třeba z Jizerky.

Poláci říkají těmto hledačům pokladů Valoni. Jedná se ale o jednu a tutéž blíže neurčitelnou skupinu cizozemců, kteří před stovkami let prozkoumávali naše hory. Prohledávali těžko přístupná místa, kutali ve strmých srázích a roklinách, rýžovali v horských potocích. Ti neúspěšnější si prý odváželi domů převeliké

bohatství. Svá tajemství o nalezištích si tito dobrodruzi bedlivě střežili, a tak není divu, že s nimi byla spojena řada legend a pověstí. Některé z nich přetrvaly až do současnosti, i když dnešní člověk je již sotva bere vážně. Přesto tzv. vlašská znamení, která jsou popisována v literatuře, nenechávají ani po stovkách let některé pátrače po tajemnu v klidu. Centrem krkonoško-jizerských hledačů „skarbů“, tedy pokladů, bývala Stará Ves Sklářská, dnešní Sklářská Poreba Dolní. A právě tady, u kostelíka Panny Marie Růžencové, je začátek Szlaku walońskiego.

S nápadem vyznačit neobyčklou stezku přišli obyvatelé této nejstarší, leč donedávna opomíjené části Sklářské Poreby, sdružení ve spolku Zdolna Dolna, tj. Schopná Dolní (Poreba). Projekt by ale nebylo možné realizovat bez spolupráce s dalšími subjekty, k nimž patří Krkonošský národní park, Krkonošské muzeum, Městský úřad ve Sklářské Porebě či zmíněné Sudetské bratrstvo valonské. Právě tento spolek si předsevzal udržování valonských tradic a popularizaci Sklářské Poreby coby „mineralogického hlavního města Polska“. Sídlí ve Staré chatě valonské, která se nachází na naučné stezce a je osmým zastavením. Návštěvníci si zde mohou volně prohlédnout velmi rozsáhlou expozici nerostů.

Co vše nás ještě na nenáročném okruhu čeká? Tak třeba u druhého zastavení stojí torzo prastaré „Soudní lípy“, pod níž rychtáři vykonávali obecní právo. O kousek dál přijdeme k místu, kde kdysi pracovala nejstarší sklářská huť ve Slezsku, písemně doložená již v roce 1366. Po překročení hlavní silnice ze Sklářské Poreby do Jelení Hory vede cesta romantickým údolím řeky Kamienné. Vodopád na řece Szklarce s turistickou chatou je sedmým zastavením. Okolo Staré chaty valonské přijdeme k deváté zastávce, kde můžeme krátce odbočit k Červené jámě. Tato umělá jeskyně vznikla v 19. století těžbou nerostů. U Muzea Země překročí naučná stezka znovu hlavní silnici. Po kratším stoupání

se pak před námi objeví Wlastimilówka, domek, ve kterém žil a tvořil v letech 1947–1970 známý polský malíř českého původu Wlastimil Hofman.

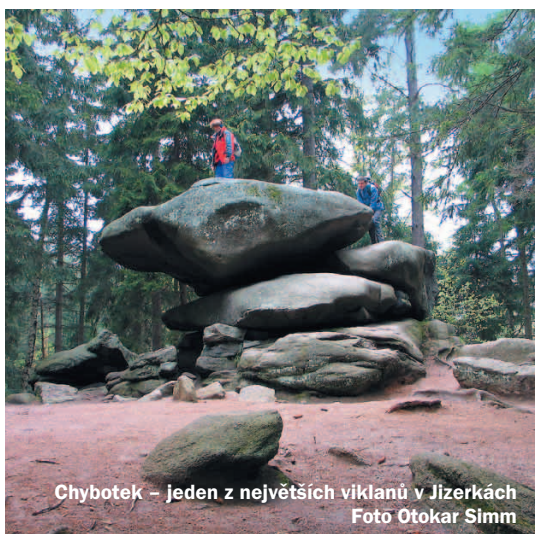
K atrakcím Szlaku walońskiego patří i Złoty Widok, úchvatná vyhlídka na panoráma Krkonoše, a jeden z největších jizerskohorských viklanů – Chybotek. Kývavý balvan Valoni dobře znali, neboť uzavíral cestu ke všem zdejšími pokladům.

Szlak waloński je sedmikilometrový, červecnobíle vyznačený okruh s patnácti zastaveními. Na každém z nich najdeme krátký informační text v polském a anglickém jazyku. Škoda, že nezbyly peníze a místo na českou verzi. Kromě historických souvislostí umožňuje stezka nahlédnout i do současného způsobu života zdejších lidí.

Auto lze odstavit na parkovišti vedle kostela Panny Marie Růžencové (menší ze dvou zdejších kostelů).

Další informace na www.szklarskaporeba.pl.

Otokar Simm

Chybotek – jeden z největších viklanů v Jizerkách
Foto Otokar Simm

Tip na výlet

Na kole kolem Vysokého nad Jizerou

Vysoké nad Jizerou – rozhledna U Borovice – Škodějov – Roprachtice – Kozina, smírčí kříž – Vysoké n. J. (cca 15 km). Varianta pro náročnější (kolem 55 km) může začít např. na nádraží v Kořenově, kam se z Vysokého vrátíme přes Paseky n. J. a po cestě Planýrka.

V blízkém okolí Vysokého nad Jizerou se nachází řada zajímavých míst. Snadno se dají objet na kole, přičemž délku cyklovýletu můžeme přizpůsobit svým nárokům. Pokud vyložíme kola z auta ve Vysokém n. J., pak bude mít navržený okruh pouhých 15 kilometrů, čímž je vhodný i pro rodiny s dětmi.

K atrakcím poslední doby se řadí nová, 18 metrů vysoká rozhledna U Borovice. Najdeme ji na plochém hřebtu při silnici z Vysokého do Semil. Vlastním úsilím ji sobě a lidem pro radost postavil František Hubař z blízkých Roprachtic. Otevřena byla na podzim roku 2009 a jméno dostala podle nedaleké borovice. Rozhled je z ní nečekaný – od Krkonoše až po Milešovku.

Od rozhledny vyrazíme do Škodějova. Za osadou Zimrov se nachází autobusová zastávka Na Špekulaci (4 km), kde vlevo pod silnicí stojí kamenný pomník s reliéfem Dr. Karla Farského. Muž, po němž je pojmenován jablonecký kostel

Rozhledna U Borovice bývá přístupná o víkendech.
Foto Otokar Simm

i náměstí, se narodil 25. 7. 1880 právě ve Škodějově. Dr. Farský se v roce 1920 stal zakladatelem Církve československé husitské a o pět let později i jejím prvním patriarchou. V čele církve stál až do své smrti v roce 1927.

Za zhlédnutí stojí ve Škodějově i stará dřevěná zvonička. Odbočíme k ní z křižovatky Zimrov, kam se po prohlídce vrátíme na hlavní silnici. U samoty Mýto pak narazíme na cyklotrasu směřující do Jilemnice. Okolo několika lidových plastik dojedeme brzy ke kostelu Nejsvětější Trojice v Roprachticích. Pod kostelem se nachází hřbitov a stará, právě velice citlivě opravená fara. Poté se vydáme zpátky k Vysokému. Bude výhodné, když se na hlavní silnici vrátíme až na severním okraji obce. Při cestě stojí typické horské chalupy.

Dříve, než se vrátíme do Vysokého, můžeme ještě zastavit u dvou smírčích křížů. První se nalézá v louce na okraji lesa vpravo od silnice, druhý vlevo, blízko zdevastovaného stavení Kozina. Na závěr přijde vhod odpočinek ve vysokém městském parku, třeba pod sochou Karla Havlíčka Borovského.

Doporučujeme mapu KČT č. 22, Krkonoše, 1 : 50 000.
(os)